

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

**Asia: Tekijänoikeuksien kollektiivihallinnointia koskeva direktiiviehdotus (Bryssel 11.7.2012
COM(2012) 372 FINAL)**

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry kiittää lausuntopyyntöä ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Yleisiä huomioita

Direktiiviehdotuksen tavoitteena on parantaa tekijänoikeusjärjestöjen avoimuus- ja hallinnointisäännöksiä, jotta niiden hallinto tehostuu, ja jotta oikeudenhaltijat voivat valvoa niitä tehokkaammin. Toisaalta direktiiviehdotuksella pyritään tehostamaan musiikkiteosten rajat ylittävää lisensointia verkkoympäristössä. Ehdotus on näin ollen olennaisesti räätälöity musiikin tekijänoikeusjärjestöjä silmällä pitäen.

Direktiiviehdotuksen tavoitteet ovat itsessään kannatettavia. Näkemyksemme mukaan direktiiviehdotuksen sisältö on kuitenkin tavoitteeseen nähden tarpeettoman yksityiskohtainen sekä asiallisesti päällekkäinen kansallisen lainsäädännön tuomien keinojen kanssa. Kansallinen kilpailulainsäädäntö ja kilpailuviranomaisten toteuttama valvonta, samoin kuin yhdistyslainsäädäntö ja tekijänoikeusjärjestöjen nykykäytännöt tarjoavat tehokkaat keinot toiminnan tehokkuuden ja läpinäkyvyyden varmistamiseksi.

Direktiiviehdotus keskittyy pääosin tekijänoikeusjärjestön ja oikeudenhaltijan väliseen suhteeseen. Luovan työn taloudellista ja kulttuurista arvoa tuotetaan olennaisesti myös tekijänoikeusjärjestöjen ja käyttäjien välisen suhteen kautta. Tämä näkökulma jää ehdotuksessa tarpeettoman vähälle huomiolle.

Visuaalisen alan
taiteilijoiden
tekijänoikeusyhdistys
Kuvasto ry

Upphovsrättsföreningen
för visuella konstnärer
Kuvasto rf

Visual Artists'
Copyright Society
Kuvasto

Iso Roobertinkatu 3-5 A 22
00120 Helsinki
Finland

T +358 (0)9 2724 022
F +358 (0)9 2724 006
info@kuvasto.fi
www.kuvasto.fi

Y-tunnus 0690995-2
Member of CISAC

Direktiiviehdotuksen suhde sopimuslissensijärjestelyyn puuttuu. Sopimuslissensijärjestelmän kannalta on erityisen tärkeää, että direktiiviehdotuksesta käy selvästi ilmi, ettei se vaikuta kansalliseen lakiin perustuvaan oikeuksien hallintaan kuten sopimuslissensijärjestelyyn. Tällä tavoin kollektiivihallinnointia koskeva direktiivi olisi samalla yhdenmukainen tekijänoikeuksien tietoyhteiskuntadirektiivin (2001/29/EY) kanssa.

Kuvan lissensioinin näkökulmasta on paikallaan huomauttaa tekijänoikeusjärjestöille asetetusta vaatimuksesta julkistaa luettelo teoksista tai muusta aineistosta, jonka oikeudenhaltijaa ei ole paikallistettu (artikla 12 3 kohta). Koska kuva-agentuurit eivät ole direktiivin soveltamisalan piirissä, ei sama velvoite sovellu. Tämä luo kilpailua vääristävän asetelman.

Huomioita direktiiviehdotuksen yksittäisistä kohdista

1. Kollektiivihallinnointijärjestön käsite ja jäsenyys (Artikla 3)

Tämän artiklan osalta keskeinen avoin kysymys on se, mitä järjestöjä direktiiviehdotus tarkalleen ottaen koskee. Artiklan a) kohdan määritelmän perusteella ei ole selvää, ovatko tekijänoikeusjärjestöjen jäsenjärjestöt "yhteisvalvontajärjestöjä". Mikäli näin olisi, muuttaisi se vallitsevan oikeustilan perusteellisesti.

2. Päätöksentekomalli (Artikla 7)

Tämän kohdan mukaan useat asiat (kuten palkat, korvaukset ja etuudet) joita ehdotetaan päätettäväksi tekijänoikeusjärjestön yhdistyksen kokouksessa, ovat nyt hallituksen päätettäviä.

3. Taloushallinto (Artikla 12)

Tekijänoikeuslain sopimuslissensisäännösten mukaan kerätyt korvaukset palautetaan jakoon 4 vuoden jälkeen (säilytetään 3 vuotta). Korvausten säilyttäminen 5 vuotta edellyttäisi näin ollen nykykäytännön muuttamista (art 12 2 kohta).

Myös vaatimus (art 12 1 kohta) siitä että yhteisvalvontajärjestö toteuttaa “kaikki tarvittavat toimet oikeudenhaltijoiden yksilöimiseksi ja paikallistamiseksi” on kollektiivisten korvausten kohdalla hankala ja epätarkoituksenmukainen.

4. Direktiiviehdotuksen suhde orpoteosdirektiiviin

Suhde jää tältä osin epäselväksi. Direktiiviehdotuksessa on yksityiskohtaisia velvoitteita yhteishallintajärjestöille koskien orpoteosten teosluetteloiden julkistamista (mm. art 12 3 kohta, art 18 2 kohta). Orpoteosdirektiivin lähtökohta on, että käyttäjä pitää luetteloa orpoteoksista.

”Orpoteosluettelon” laatiminen ja ylläpitäminen olisi monessa tilanteessa kohtuuton taakka. Esimerkiksi televisio-ohjelmien teos- ja oikeudenhaltijamäärät ovat hyvin suuria, ja orpoteosluettelon ylläpitäminen tältä osin olisi liiallinen vaatimus, etenkin kun korvaussummat yksittäisten ohjelmien ja tekijöiden kohdalla ovat pieniä.

5. Suhde käyttäjiin (luku 4)

Tämä kappale on hyvin yleisluontoinen. Direktiiviehdotus asettaa monia velvoitteita järjestöille, mutta se ei määrittele lainkaan käyttäjien vastuuta tai velvollisuuksia.

Direktiivin tulisi tarkastella tekijänoikeusjärjestöjen suhdetta käyttäjiin tarkemmalla tasolla ja sen tulisi säätää myös käyttäjien vastuusta kuten velvollisuudesta käytön raportointiin.

6. Läpinäkyvyys ja raportointi (luku 5)

Tämä luku sisältää hyvin yksityiskohtaisia määritelmiä muun muassa siitä, mitä tietoa järjestön tulee oikeudenhaltijoille toimittaa. Nämä määräykset eivät kaikilta osin vastaa nykykäytäntöä. Esimerkiksi Kuvaston yhteydessä toimivan VISEKin jakamien kollektiivikorvausten osalta ei ole sellaista käytäntöä, että Kuvasto tiedottaisi vuosittain kullekin Kuvaston oikeudenhaltija-asiakkaalle henkilökohtaisesti korvausten määristä ja jakoperusteista.

Kuvaston asemasta

Kuvaston osalta voi erikseen tiivistetyksi todeta, että oikeudenhaltijat ovat voineet ja voivat valvoa Kuvaston toiminnan läpinäkyvyyttä ja hallinnon tehokkuutta. Kuvastossa ylintä päätösvaltaa käyttää yhdistyksen kokous, joka tekee päätöksensä hallituksen esityksestä. Kuvaston hallitus koostuu visuaalista alaa laajasti edustavien järjestöjen jäsenistä.

Yhdistyslainsäädäntö ja Kuvaston hallinnollinen rakenne luovat käytännössä riittävän perustan hallinnon tehokkuuden arvioinnille sekä yhdistyksen toiminnan valvonnalle. EU-tasoinen lainsäädäntö ei toisi lisähyötyjä tältä osin.

Helsingissä, elokuun 31. päivänä 2012

Kuvasto ry

Tommi Nilsson
Toiminnanjohtaja

Kuvaston yhdistysjäseniä ovat Suomen Taiteilijaseura, Taidemaalariiliitto, Suomen Kuvanveistäjäliitto, Suomen Taidegraafikot, Suomen Kuvataidejärjestöjen Liitto, Valokuvataiteilijoiden Liitto, MUU ry ja Teollisuustaiteen Liitto Ornamo. Jäseneksi voi liittyä myös Kuvaston taiteilija-asiakas.

Visuaalisen alan
taiteilijoiden
tekijänoikeusyhdistys
Kuvasto ry

Upphovsrättsföreningen
för visuella konstnärer
Kuvasto rf

Visual Artists'
Copyright Society
Kuvasto

Iso Roobertinkatu 3-5 A22
00120 Helsinki
Finland

T +358 (0)9 2724 022
F +358 (0)9 2724 006
info@kuvasto.fi
www.kuvasto.fi

Y-tunnus 0690995-2
Member of CISAC